

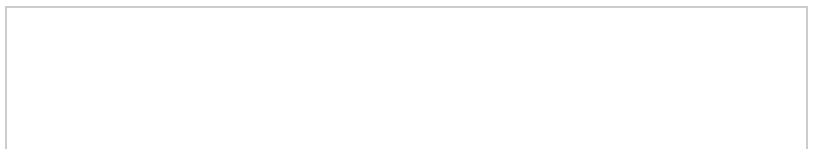

Sivukujilta voi löytää esimerkiksi musiikkiin erikoistuneen kadunpätkän.

Istanbul huhtikuussa

17.6.2021 6.00

Puissa ei ole vielä lehtiä, mutta tulppaanistutukset värittävät jo Topkapin palatsin pihanurmea ja katukissat nuuhkivat

puhkeamaisillaan olevaa kevättä.

Liikenne seisoo keskusaukion ympäristössä. Istanbulissa, Turkin suurimmassa kaupungissa on yli 13 miljoonaa asukasta, joista miljoona vaihtuu joka päivä. Kun kaupunki vielä tunnettiin Konstantinopolina, se oli Euroopan napa. Keisari Konstantinus totesi 300-luvulla, että Rooman sijainti ei enää ollut strategisesti riittävän hyvä, ja siirsi pääkaupungin silloiseen Byzantioniin. Kaupunkia alettiin kutsua hänen mukaansa Konstantinopoliksi.

Mustanmeren Marmaranmereen yhdistävä Bosborin salmi jakaa kaupungin Euroopan ja Aasian puoleisiin osiin. Istanbulissa kohtaavat itä ja länsi, Aasia ja Eurooppa, islam ja kristinusko, yltäkylläisyys ja köyhyys sekä historia ja nykypäivä.

Ydinkeskusta ja tärkeimmät nähtävyydet ovat Euroopan puolella. Kultainen sarvi on Bosborin salmesta länteen työntyvä lahti, joka erottaa eteläpuolelle jäävän historiallisten nähtävyyksien alueen ydinkeskustasta. Alue tunnetaan Sultanahmetin kaupunginosana tai Stamboulina.

Lähes 1500 vuotta vanhan jättiläisen, Hagia Sofian uumenissa lämmin väriytyy ja pehmeä valo tekevät tilasta avaruudestaan huolimatta kodikkaan. Kultaisena hohkaavat mosaiikkityöt ovat vaikuttavia rapistuneinakin. Hagia Sofia oli aikoinaan maailman suurin pyhäkkö, ja mahtipontinen se on yhä. Halkaisijaltaan 32-metrinen kupoli on maailman suurimpien joukossa. Hagia Sofia rakennettiin alun perin kristilliseksi kirkoksi vuonna 537, mutta muutettiin myöhemmin moskeijaksi 1400-luvulla, kun turkkilaiset valloittivat Konstantinopolin muuttaen samalla kaupungin nimen Istanbuliksi. Tämä tarkoitti myös Itä-Rooman, renessanssiaikana annetun nimen mukaan Bysantin valtakunnan loppua.

Rakennusmateriaalina on käytetty eripuolilta valtakuntaa tuotuja osia. Hagia Sofia oli aikanaan paitsi uskonnollinen rakennus, myös vallan monumentti. Nykyään rakennus on museo, jossa voi nähdä molempien uskontokuntien tunnuksia.

Silmän kantaman päässä pullistelee toinen jätti kupoleineen. Sultaan Ahmedin moskeijan lisänimi Sininen moskeija tulee sen sisätilojen seinä peittävästä sinisävyisistä keramiikkalaatoista. Moskeijan sisäpihalla hyörii kuvausryhmä. **Daniel Craigin** tähdittämään James Bond -elokuvaan etsitään sopivia kuvauspaikkoja.

Sultaan Ahmed ensimmäinen nousi valtaan 1600-luvun alussa isänsä kuoltua. Hän halusi uuden, pramean moskeijan, ja aloitti rakennusurakan 19-vuotiaana. Hän kuoli vain vuosi moskeijan valmistumisen jälkeen, 27-vuotiaana. Moskeijan kuusi minareettia vaikuttivat aikalaisten silmissä liioittelulta, sillä tapana oli rakentaa neljä tai kaksi.

Hagia Sofia ja Sininen moskeija kuulostavat aivan omanlaisiltaan. Hagia Sofian akustiikka sulauttaa isommankin massan äänet pehmeäksi sorinaksi, joka ei häiritse omia ajatuksia, kun taas Sinisen moskeijan kuulaan vaaleassa, ilmavassa sisätilassa äänet soivat heleämmin.

Mystisen ja hämyisen Hagia Sofian parvilla ja käytävissä voi kuulla menneisyyden kuiskivan; puheensorina tuntuu kuuluvan vuosituhannen takaa. Auringonsäteet puikahtelevat katon kehään asettuneista ikkunoista, kaikki on pehmeän utuista ja alkaa tuntua yhdentekevältä, mitä vuosisataa seinien ulkopuolella eletään.

Siniseen moskeijaan voi tulla viettämään aikaa, ja seinustoilla istuu ihmisiä lueskellen. Toisin kuin Hagia Sofia, se on edelleen toimiva moskeija. Rukoilijoille on aidattu suuri tila matkailijoiden aiheuttaman häiriön välttämiseksi. Kengät otetaan pois ovelta, ja naisten on hyvä kunnioittaa paikallista kulttuuria peittämällä hiuksensa. Ovet aukeavat aamu yhdeksältä, ja ovelaa olisikin tulla heti aamusta, sillä lounasaikaan jono ovelta alkaa venyä. Odotusaika ei silti huhtikuussa ole kohtuuton.

Sinisen moskeijan laattasommitelmien tarkkailu alkaa pian pyörryttä. Iznikin kaupungissa valmistetut värikkäät, taidokkaasti maalatut laatat verhoavat katon ja seinien milloin suorina, milloin kaarevia pintoja ja kuviot vaihtelevat kukkamotiiveista lintuihin.

Aikoinaan osmanisulttaanien asuma Topkapin palatsialue on nykyään kaikille avoin. Palatsi on toiminut suluttaanien, heidän perheidensä ja lähipiirinsä asuntona, joskin palatsialueen väkiluku on ollut tuhansissa. Tarpeellisia tiloja ovat olleet esimerkiksi haaremi, ympärileikkaushuone, kirjasto ja tallit. Palatsin piha-alueilta voi ihailaa näkymää salmelle, ja nurmelle voi istahtaa syömään eväitä. Sisä- ja ulkotilojen seinillä on tuhansittain upeita Iznikin keramiikkalaattoja.

Sinisen moskeijan ja Hagia Sofian välisellä puistoalueella voi istua ihaillemaan mahtipontisia pyhäkköjä.

Bosporin rantoja täplittävät puuhuvilat.

Suuressa keittiörakennuksessa on porissut herkkupata jos toinenkin, ja lukuisat savupiiput ovat päästäneet höyryjä ulos kun sulttaanille seurueineen on väsähtänyt apetta. Sulttaanien vaatteita esitellään vitriineissä, ja niitä katsellessa voisi luulla, että hyvinpä heille on ruoka maistunutkin, sillä kaavut ovat valtavia. Syy on kuitenkin siinä, että sulttaanista piti sata vaikuttavan näköinen, ja hänet topattiin useilla vaatekerroksilla mahdollisimman suurikokoiseksi. Palatsin saleissa on esillä myös siellä käytettyjä aikansa luksustuotteita, sulttaaniperheen saamia lahjoja, timantteja ja pyhäinjäännöksiä, kuten profeetta Muhammedin partakarva.

Aavemainen musiikki ja katosta tippuva vesi luovat uniikin äänimaailman maanalaisessa Yerebatan Saray -vedisäiliössä. Kahdella ylösalaisin asetetulla pylväällä on Medusan pää. Pylväiden merkitystä ja alkuperää ei tunneta, mutta erään teorian mukaan niiden käyttö ylösalaisin liittyy vanhoista jumalista ja uskomuksista luopumiseen. Itkevän pylvään pinnassa on pyöreitä kuvioita, "riikinkukon silmiä", jotka ohjaavat pylvästä pitkin valuvan veden kulkua. Säiliön pohjalla on vettä, jossa elää pieniä kaloja. Tilassa on myös järjestetty konsertteja.

Säiliö rakennettiin 500-luvulla turvaamaan kaupunkilaisten juomavesitilanne. Seinien juovista näkee, että vedenpinta on joskus hiponut tilan kattoa.

Sokkeloisia kujia, innokkaita kauppiaita, lamppeja, mattoja, kaakeleita, jalkapallopaitoja, naamiaisasuja, rannerenkaita ja kengännauhoja. Suuri katettu basaarialue, Grand Bazaar, eksyttää tarkkaamattoman kuljeksijan minuuteissa. *Skyfall*-elokuvassa James Bond ajoi basaarin katolla moottoripyörällä vauhdikkaasti, mutta sisätiloissa eteneminen ei ole yhtä mutkatonta. Suuren Basaarin tutkimiseen kannattaa varustautua kartalla, ja seuralaiset on hyvä pitää näköyhteyden päässä.

Mehmet Valloittajan rakennuttamissa sokkeloissa toimi alun perin tuhansia käsityöläisputiikkeja ja työpajoja, mutta nykyään samaa tarjontaa toistavat matkamuistopuodit uhkaavat vallata kujat. Käsityöläisiä ja pikkiriikkisiä myymälöitä on vielä muutama, mutta niitä pitää toden teolla etsiä. Tekstiilialue, käsityöläiset, sepät ja nahkurit ovat siirtyneet muualle kallistuvien vuokrien myötä. Jäljellä on vain yksi tekstiiliyöpaja ja joitakin hopeaseppiä. Kultaisille rannerenkaille omistautuneet myymälät kertovat vanhasta tavasta säilyttää perheen säästöjä naisten ranteissa. Paikallisia asiakkaita Suuressa Basaarissa ei juuri näe.

Nuori istanbulilainen morsian sen sijaan piipahtaa todennäköisesti Suuren Basaarin ja Maustebasaarin välissä levittäytyvälle kattamattomalle basaarialueelle. Tärkeimpiä myyntiartikkeleita ovat hääpuvut, morsiusneitojen puvut ja häätyökotarpeet. "Kutsuja ja häämakeisia" mainostaa kyllästyneen näköinen poika kyltillään. Hääpukumaku vaikuttaa olevan runsas ja koristeellinen. Luksus ja design -hääbisnes tapahtuvat muualla. Polyesteriunelmat röyhentelevät kilpaa helmojaan ja nuorille tytöillekin on tarjolla vastaavia paloturvallisuusriskejä. Pienet pojat voi pukea sulttaaneiksi.

Misir Carsisi -maustebaasaari on pienempi ja helpompi hahmottaa kuin Suuri Bazaar. Sieltä voi hankkia paitsi eksoottisia mausteita, myös teetä ja makeisia. Maustetuliaiset kannattaa kotona pakastaa kutsumattomien vieraiden varalta.

Rehevä pesijänainen kuuraa ja kääntelee kylpijää kerrallaan tottunein ottein. Toinen solauttaa työskennellessään haikene laulun, joka jää kiertämään kattokupoliin, ja luikahtaa sitten ulos valoaukosta, josta päivänvalo norui kylpijoiden iholle jo 1500-luvulla. Turkkilaisen saunan eli *hamamin* ilma on pehmeää kosteudesta ja lämmöstä. Divanyolu-kadun Cemberlitas Hamamissa varusteiksi annetaan suuri punaruudullinen puuvillaliina, bikini-alaosa ja pesukinnas. Miehet ja naiset ohjataan omille osastoilleen kylpemään.

Liinaan voi kääriytyä ja sitä voi käyttää alustana. Vuoroaan odottavat loikoilevat lämpimällä kivialustalla, jonka laidalla pesu myös hoituu. Pyöreällä marmoritasolla makaaminen on kuin lekottelua auringon kumentamalla kalliolla. Seinustalla on suihkulähdemäisiä koristeellisia lavuaareja, joista kauhotaan vettä metalliastioilla. Aivan kuin paikalliset saisivat huolellisemman pyykkäyksen, mutta yhtä kaikki on raukeaksi tekevä kokemus tulla pestyksi.

Pesun lisäksi voi kylpylään saapuessa ostaa öljyhierontaan oikeuttavan poletin. Öljyhieronnassa nähtävyyksien koluamisesta uuvahtanut keho vaipuu viimeistään miellyttävään horrostilaan. Kokovartaloöljytynä ei ole enää lupaa mennä altaisiin, joten niistä kannattaa nauttia kyllyykseen ennen hierontaa.

Kylvyn jälkeen voi nauttia lasin punertavaa turkkilaista teetä. Hamamin puodista saa saippuoita ja perinteisiä puupohjaisia kylpylāsandaaleja

Sinisen moskeijan koristeellinen katto saa pään pyörälle.

Kukko kiekuu uuraasti parin tunnin ajan, kadut humisevat, kuuluu etäisiä tööttäyksiä ja pehmeää kaasutusta ylämäkeen. Kaupungin 15 miljoonaa ihmistä valmistautuvat uuteen päivään. Aamulenkillä näkee töihin eväskassin kanssa taivaltavia miehiä, aamuauringossa venytteleviä kissoja ja rinkelikojujaan asettelevia viiksiniekkkoja. Vastaan tulee toinen juoksija, ainoa näkemäni, nuori länsimaalaisen näköinen mies. Suuntaan rantaa kohti. Aurinko heijastuu salmen vedestä ja muutama laiva matelee unisena kohti Mustaamerta.

Joka päivä voi löytää erilaisen Istanbulin. Istiklal Caddesi -kävelykatu on täynnä määrätietoisen oloisesti vaeltavaa ihmismassaa. Arkkitehtuurissa näkee italialaisia vaikutteita, ja vanhat punaiset raitiovaunut kuljettavat uupuneita shoppailijoita ja takaoven portaalla salamatkustavia koulupoikia. Kävelykadullakin on rosoisuutta, ja siellä täällä näkee aution ja ränsistyneen talon pätkän. Kannattaa kuitenkin poiketa ilmeisimmältä reitiltä ja eksyäkin hieman. Kiinnostavimmat näkymät ja hengitystila löytyvät sivukaduilta. Kaduilla eletään, tehdään käsitöitä, pelataan shakkia, leikitään ja laitetaan ruokaa.

Keväinen sää on miellyttävän leuto, ja kaupunki siisti ja rauhallinen kokoisekseen. Hyvät kävelykengät ovat tarpeen, sillä kadut ovat paikoin jyrkkiä ja epätasaisiakin. Kun kirkistelee sisään kellaritason ikkunoista, voi nähdä puusepän verstaan tai sotkuisen, kissojen valtaamaan varaston. Kaupunki on täynnä kiinnostavia yksityiskohtia, vanhoja ja uusia. Beyoglu kaupunginosassa, Seraskerci Çikmazi -kadulla on trendikkäitä pieniä myymälöitä ja kahviloita ja Cukurcuman alueella myydään kunnostettuja huonekaluja, antiikkia ja vanhoja tavaroita nostalgian ystäville. Nojatuolit ja pikkupöydät seisovat kadun varrella odottamassa ostajiaan. Jotkut hoitavat myös kunnostuksen ulkosalla. Pieniltä kaduilta voi yhä löytää Suuresta Basaarista jo lähes kadonnutta käsityöläistunnelmaa, ja kiinnostavampia matkamuistoja. Ranskalaistyylinen kadun pätkä Cezayir Sokağı bistroineen ja satavuotiaine kaasulamppuineen on erikoinen, mutta hieman teennäinen lisä katutilojen sikermään.

Keskustassa liikkuvat ihmiset ovat olemukseltaan eurooppalaisia, ja kaikkein hunnutetuimmat naiset ovat yleensä matkailijoita Lähi-idän alueelta. Lähes aina näköpiirissä törröttää minareetti, jonka kärjessä voi erottaa rukouskutsua vahvistavia megafoneja. Moskeijoiden määrä on hämmästyttävä, mutta myös kristittyjen kirkkoja on yllättävän paljon.

Hotellin aulassa riippuu **Devrim Erbilin** maalauksia. Niiden kaikkien aihe on sama: Istanbul, sen katot, silhuetti ja Bosborin salmi hajonneina sirpaleisiksi pinnoiksi. Lintuperspektiivistä kuvatut kaupunkinäkymät vangitsevat idän ja lännen kohtaamisen yhä uudestaan. Erbil asuu ja työskentelee kaupungissa, jota hän väsymättä kuvaa. Hänen omaleimaisia maalauksiaan näkee myös gallerioissa. Taidetta voi ihailla myös Istanbul Modernin näyttelyissä. Esillä on tuoretta turkkilaista ja kansainvälistäkin taidetta 1900-luvun alusta tähän päivään, sekä turkkilaista valokuvataidetta sen alkua ajoista lähtien.

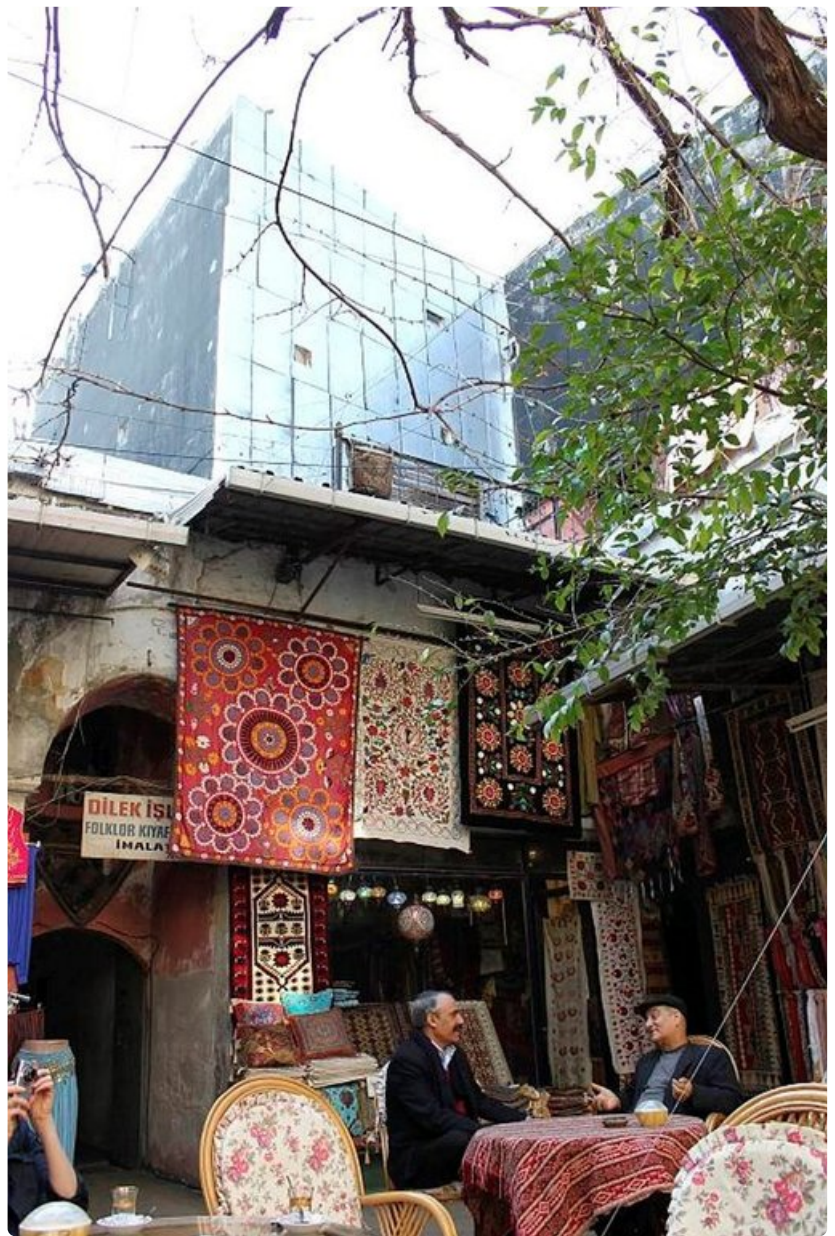
Istanbulissa tuntee olevansa kahden kansan kaupungissa. Aika kulkee hitaammin, ja vuosisadat ovat laskostuneet kaupungin päälle repaleisina loimina joiden aukoista pilkottaa jo elettyjen aikojen paloja. Rukouskutsut, muotiliikkeet, teetä juovat vanhat herrat ja designkahvilat valuvat pitkin kaupunkia täyttäen kaiken avoimen tilan milloin rosoisella, milloin yläluokkaisella elämällä.

Jyrkästi kumpuilevat kadut eivät tunnu paikallisia skootterin- ja autonkuljettajia häiritsevän, vaan he suihkivat tottuneesti hämmentyneen matkailijan ohi. Silloin tällöin rakennusten välistä pilkahtaa meri ja aina se onnistuu vangitsemaan katseen. Kaupunkia halkova akseli vetää puoleensa, ja sen läheisyyden aistii ilman näköyhteyttäkin. Rannan tuntumassa kuulee laivojen äänet ja silmäkulmasta huomaa kuin hidastettuna ympäröisä suihkivat lokit.

- **Bosbhorusbosbhorusbosbhorus, kailottaa** miesääni satamassa.

Veneet haalivat matkustajia maisema-ajeluille. Bosborin-risteilyllä puksutetaan mantereiden välissä, siltojen alitse ja kyydistä voi hypätä eri laitureilla. Takaisin lähtöpaikkaan pääsee bussillakin. Salmi on vilkkaasti liikennöity ja kiertoaajeluajavien sekä reittiveneiden lisäksi sitä kyntävät suuret rahtilaivat. Paikoin näkee myös purjeventien seesteistä, keinvuoa lipumista.

Rantaviivaa nuolevat kalliit huvilat, joiden omistajissa on turkkilaisia julkisuuden henkilöitä.

Suuren Basaarin sopukoissa on myös pieniä aukioita.

Topkapin palatsialueella on lukuisia koristellisia rakennuksia.

Salmelta saa hyvän näkymän eurooppalaistyyliiseen Dolmabahcen palatsiin. Palatsi valmistui 1800-luvun puolivälissä ja sulttaani muutti sinne Topkapista nauttimaan nykyaikaisemmista asuinoloista. Paitsi tyyli, myös rahat lainattiin Euroopasta, ja hanke lähes romahdutti valtakunnan. Palatsi pitää sisällään muun muassa Englannin kuningatar Viktorian lahjoittaman valtavan kattokruunun, joka painaa 4,5 tonnia.

Myös Turkin tasavallan perustaja **Kemal Atatürk** vietti palatsissa aikaa, ja lopulta menehtyi siellä.

Atatürk on haudattu pääkaupunki Ankaraan, mutta muisto elää vahvasti myös Istanbulissa.

Dolmabahcen palatsin ohi maitse kulkiessa voi ihmetellä katua reunustavaan kiviaitaan ripustettua *Atatürk*-valokuvien letkaa. Maan isä ajaa traktoria, käättelee, kuuntelee ja pitää puhetta.

Palatsin kaikki kellot näyttävät pysyvästi *Atatürkin* kuolinaikaa, kello 9.05 aamulla.

- He is number one, vahvistaa taksikuski.

Osmaanivaltakunta tuli tiensä päähän, kun sotilastaustainen Mustafa Kemal nousi valtaan ja julisti Turkin tasavallaksi vuonna 1923. Maan ensimmäinen presidentti otti itselleen sukunimen Atatürk ja uudisti lainsäädäntöä eurooppalaisemmaksi. Turkkiin tuli koulupakko, naisten äänioikeus ja käyttöön otettiin latinalaiset kirjaimet. Myös Konstantinopoli nimeä oli käytetty 1900-luvulle asti, mutta *Atatürk päätti että kaupunkia tulee kutsua virallisissa yhteyksissä Istanbuliksi. Pääkaupungin hän siirsi sisämaahan Ankaraan.*

Atatürkilla on vankka asema kansalaisten mielissä, ja hänen arvostelunsa on yhä kielletty lailla.

Turkkilainen ateria alkaa yleensä meze-pöydällä, eli lajitelmalla erilaisia alkupaloja. Tyypillisiä pikkupurtavia ovat erilaiset salaattit, pita-leipä ja tahnat kuten kikherneperhoinen hummus ja munakoisotahna. Tarjottavien päälle on usein ripoteltu punaista sumak-jauhetta ja jälkiruokiin vihreää pistaasimurua.

Bulgur-salaatissa maistuvat minttu ja paprikajauhe, ja tomaattisalaattia terävöittää punasipuli. Lehmänmaidosta valmistettu *beyaz peynir -juusto* muistuttaa etäisesti fetaa.

Pääruokana voi olla esimerkiksi lammasta tai kalaa. Kebab-ravintoloissa lihapötkylöiden kyytipojaksi voi tilata Ayranjugurttijuoman, joka juodaan suoraan purkista kannen läpi tökätyllä pillillä.

Kasvisravintoloitakin löytyy, mutta useissa ravintoloissa kasvisruokien olo voi jäädä ohkaiseksi. Kasvisruuaksi väitetty annos voi myös sisältää lihaa. Hanavettä ei välttämättä kannata juoda, ja hotellin kylpyhuoneessakin on tämän kieltävä tarra.

Katukojuissa myydään paahdettuja kastanjoita, granaattiomenamehua, seesaminsiemeneillä päällystettyjä *simit*-rinkeleitä ja äkkimakeita, venyviä tikkuun kieputettavia karamelleja.

Jos valitsee iltaravintolan Aasian puolelta, pääsee nauttimaan auringonlaskusta Euroopan puoleisen rannan horisonttiin. Ravintolalta voi pöytävarauksen yhteydessä tilata myös venekuljetuksen. Salmen yli liikennöi myös säännöllistä reittiä noudattavia pikkuveneitä ja pääsee mantereelta toiselle bussillakin. Kävely siltojen yli ei onnistu, ja uimistakaan ei voimakkaiden virtausten vuoksi kannata kokeilla. Salmen alle rakennetaan parhaillaan rautatietunnelia.

Paluumatkalla Bosporin laineet keinuttavat venettä ja tuuli puhkuu pehmeästi. Rahtilaivojen tummat hahmot lipuvat sillan alitse keskustan valojen piirtäessä niiden ääriä. Ilta on tummaa sinistä ja katuvalojen lämmintä hohkaa. Sillat on valaistu väriä vaihtavin valoin. Mehmed Valloittajan silta vaihtaa punaisesta siniseen ja Bosporin silta nivoo mantereet yhteen vuoroin vihreänä ja keltaisena.

Kaupungin yö houkuttelee kurkistamaan, miten kaduilla juhliitaan. Kapeiden katujen ylle kaartuvat koristeelliset kyltit kertovat kadun nimen. Cicek Pasaj eli Kukkakuja oli ennen kukkakauppiaiden aluetta. Iltapuhuri oikaisee kylttiin ripustetun punaisen lipun paljastaen puolikuun ja *Atatürkin* arvokkaan olemuksen. Kukkakuja ja läheinen Nevizade-katu ovat vilkkaita iltaisin. Vieriviereen sovitutuneet kuppilat ja ravintolat pullistelevat paikallisia ja kansainvälisiä illanistujia. Jostain kantautuu kitaransoittoa, ja länsimaalaisen näköinen nuori pariskunta pelaa korttia huteralla pikkupöydällä. Enemmistö istuskelijoista on nuoria miehiä, joiden univormuna on piukka, musta nahkatakki. Huivipäiset naiset viettävät iltaansa muualla, baarien ikkunoissa heilahtelevat vallattomasti tanssivien tyttöjen hahmot.

Turkkilainen teelasi jäljittelee tulppaanin muotoa.

Katukauppias myy venyvästä massasta tikkuun pyöritettäviä makeisia.

Valomainokset ehdottelevat turkkilaista Efes-olutta ja Yeni-rakia. Istanbul on turvallinen suurkaupunki suhteessa muihin Euroopan isoihin kaupunkeihin, mutta puolen yön jälkeen ei silti kannata liikkua yksin ulkona.

Sunnuntaisin istanbulilaisperheet suuntaavat Ortaköyhyyn. Se on vanha kalastajakylä Bosporin sillan juurella, Euroopan puolella. Tunnelma on raukea, miljoonakaupungin häly ei ulotu matalien talojen keskelle.

Ortaköyssa käyskennellään meren rannalla, katsellaan sunnuntaibasaarin kokujujen tarjontaa ja syödään *kumpiria*, valtavia täytettyjä perunoita. Basaarilta voi löytää koruja, vanhoja kirjoja tai pientä muovirojua.

Ikänsä Istanbulissa asunut **Orhan Pamuk** kuvailee kirjassaan *Istanbul - Muistot ja kaupunki* näkevänsä kaupungissa melankoliaa ja menneen suuruuden murhetta, mutta matkailijalle kaupunki näyttyy tyynenä kosmopoliittina. Istanbul on länsimaalaistunut mutta perinteinen. Levollinen, mutta eloisa kaupunki täyttää silmät ja korvat menneisyyden kauilla ja modernilla katuelämällä.

Tarkkana taksissa

Istanbulin taksit ovat Turkin halvimpia, mutta kyyti voi tulla kalliiksi jos kohdalle osuu epärehellinen kuljettaja. Lentokoneessa vieressään istunut israelilaismies varoitti Istanbulin takseista. Kuljettajalle kannattaa selkeästi näyttää antamansa raha, ja sanoa setelin arvo ääneen, sillä muuten hän voi väittää sinun antaneen 50 liiran sijaan 5 ja pyytää lisää.

Luotettavimpia ovat taksit, joissa on rekisterinumeron lisäksi aseman tunnus. Se on status, jota ei haluta menettää, ja freelance-kuljettajat sortuvat huiputtamiseen helpommin. Kuljettajan on hyvä antaa huomata, että laitat tunnuksen merkille.

TURKKI FAKTAT

Asukasluku: 74,7 milj.

Naapurimaat: Kreikka, Bulgaria, Georgia, Armenia, Azerbaidžan, Iran, Irak ja Syyria

Pääkaupunki: Ankara, 3,8 milj. asukasta

Suurin kaupunki: Istanbul, 13,6 miljoonaa asukasta, joista 35 % asuu Aasian puolella ja 65 % Euroopan puolella

Uskonnot: muslimeja 99,8 %, lisäksi enimmäkseen kristittyjä ja juutalaisia. Istanbulissa on noin 3000 moskeijaa, 50 kristittyjen kirkkoa ja 16 synagogaa.

Aikaero: sama aika kuin Suomessa

Valuutta: Turkin liira, 1 € = 3,10 TRY

Viisumi: Suomalaisen passin haltija voi matkustaa Turkkiin 90 päiväksi ilman viisumia.

PLUSAT

- o Upeat historialliset nähtävyydet
- o Runsas kiinnostavien kohteiden tarjonta
- o Siisteys ja rosoisuus sopivassa suhteessa
- o Alkukevään leuto sää ja ruuhkattomuus nähtävyyksillä

MIINUKSET

- o Kaupallisuus lyö läpi, matkamuistokojuja runsaasti
- o Huijaavat taksikuskit
- o Heikko kielitaito useilla palveluammattissa työskentelevillä

Teksti ja kuvat: LEENA RANTAMAULA

Aarteita vanhan tavarain liikkeessä.

Ostoskadulla liikennöivät vanhat punaiset raitiovaunut.

